

การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
A Study on Guidelines of Participation in Educational Management
of Members of the Basic Education Institution Committees under
the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3

อิสรพล ปิ่นขจร¹ และ ดร.ธีระ ภูดี²
Isaraphon Pinkhajorn¹ and Dr. Theera Phudee²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
² กศ.ต. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และ 2) ศึกษาแนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหากลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ระยะที่ 2 คือ การกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมโดยนำผลจากการศึกษาในระยะที่ 1 มาจัดกระบวนการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดเป็นแนวทาง ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2) สาเหตุของปัญหา คือ การขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วม ไม่มีเวลาเข้าร่วม เข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของคณะครูในสถานศึกษา สถานศึกษาไม่ได้เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ขาดระบบการติดต่อประสานงานหรือการให้ข้อมูลสารสนเทศที่ดี และขาดงบประมาณส่งเสริมสนับสนุน 3) แนวทางการมีส่วนร่วมคือจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ จัดระบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศ แต่งตั้งให้ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตามตรวจสอบประเมินผล ปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษา จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกันจัดเวลาประชุมในช่วงเวลาที่เหมาะสม จัดศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : แนวทางการมีส่วนร่วม / คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน / การบริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were to : 1) investigate problems and causes of the problems in participation of the basic education institution committees in management of their school under the supervision of the Office of Primary Education Service Area 3, and 2) examine an approach to development of participation in management of their school among the members of basic education institution committees under the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3 using an eclectic approach. The study was divided into two stages. Stage 1 was to

investigate problems and causes of the problems from the sample of 30 committee members of basic education institutions under the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3, who were selected by stratified random sampling. The instrument used for collecting data was a questionnaire whose entire reliability coefficient was 0.94. Data analysis was conducted using percentage, mean, standard deviation and content analysis. Stage 2 was to determine an approach to participation based on the results of investigation in stage 1 through having a focus-group discussion among the experts for some guidelines of development. The results of study were as follows : 1) The overall problem of participation in four aspects, namely academic, budget, personnel administration and general management was at the moderate level, 2) The causes of the problem were lack of understanding about their own role, having no motivation and no time to participate, having understanding of educational management as the duty of teachers in schools and having no real opportunity which should be offered by schools to participate. They lacked good coordination or provision of information and lacked a support budget. 3) The guidelines for participation were to provide a training of knowledge and understanding, to create awareness of the importance of the role of basic education institution committees, to organize a system of dissemination of information through public relations, to appoint them to participate as a committee member in supervision, follow-up, inspection, assessment and improvement of school management, to offer an activity of establishing a good relationship together, to hold a meeting at the right time and to afford a study trip to a school which has achieved successfulness in participatory management.

Keywords : Guidelines for Participation / Committee of a Basic Education Institution / Educational Management

บทนำ

การบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ดังความในมาตรา 39 และ 40 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเป็นองค์คณะบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยมีกฎหมายรองรับและเป็นพลังสำคัญที่จะร่วมกับสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีผลต่อตัวนักเรียน ต่อชุมชนและต่อท้องถิ่นทำให้โรงเรียนสามารถ

ตอบสนองผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นได้เหมาะสมยิ่งขึ้น และด้วยแนวคิดการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ. 2547 : 36)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่างๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญมาก เพราะบุคคลดังกล่าวมีบทบาทหน้าที่พัฒนาสถานศึกษา กำหนดความต้องการในการปรับปรุงสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นตัวแทนของชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถรู้สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 10)

การดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว กลับพบว่ายังไม่ได้มีการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเท่าที่ควร ซึ่งเห็นได้จากผลการประเมินสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านสถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา ผลสรุปของการประเมินก็พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งที่ยังได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพที่พอใช้ และต้องปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. 2554 : 47)

จากความจำเป็นและสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและสาเหตุเพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อนำเสนอข้อมูลเป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. แนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การบริหารงานทั้ง 4 งาน
1. วิชาการ
2. งบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมและสาเหตุของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ประชากรคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,950 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน

ระยะที่ 2 เลือกกลุ่มเป้าหมายคือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ที่ได้จาก 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักวิชาการการศึกษา กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มละ 3 คน โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในงานทั้ง 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2554 : 67) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง 0.31 ถึง 0.80 และหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 116 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach. 1970) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถามการสนทนากลุ่ม เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา และแบบบันทึกข้อสรุปการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group) ของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำส่งกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 320 ฉบับ ไปยังสถานศึกษา และรับแบบสอบถามกลับจำนวน 320 ฉบับ จากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ระยะที่ 2 ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ซึ่งได้จาก 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ กลุ่มนักวิชาการการศึกษา กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทำการบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้คือการวิเคราะห์ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่า

เฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการจัดสนทนากลุ่ม ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียบเรียงสังเคราะห์เป็นความเรียง เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาร่วมกันในการบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาและสาเหตุปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.72) มีระดับของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.84) สาเหตุของปัญหา คือ คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง มีความเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของคณะครูในสถานศึกษา ขาดเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมต้องทำงานประกอบกิจการส่วนตัว ประกอบกับสถานศึกษาขาดการติดต่อประสานงาน และขาดระบบการติดต่อประชาสัมพันธ์ที่ดี คณะกรรมการสถานศึกษาขาดแรงจูงใจที่ดีในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษา คณะกรรมการยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโดยตรง เพราะขาดความมั่นใจเนื่องจากไม่มีความรู้ในเรื่องการดำเนินงานในสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนค่อนข้างน้อย และขาดงบประมาณช่วยสนับสนุนส่งเสริม

2. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากการจัดกระบวนการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) มีผลสรุปแนวทางดังนี้ คือควรจัดอบรมให้ความรู้คณะกรรมการสถานศึกษา สร้างความตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการสถาน

ศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศติดตามตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงการบริหารงานร่วมกับสถานศึกษา จัดกิจกรรม ความสัมพันธ์อันดีร่วมกันร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ คณะกรรมการสถานศึกษา จัดเวลาประชุมในช่วงเวลาที่เหมาะสม และจัดศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และ บริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะในส่วนที่ เป็นผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนองค์กรชุมชน จะเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากบุคคลในท้องถิ่น หรือเป็นผู้ที่มีบุตรศึกษาอยู่ใน โรงเรียนมีอาชีพที่แตกต่างกันและ มักเข้าใจว่าการจัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของคณะครูในสถานศึกษา ประกอบกับสถานศึกษา ขาดการติดต่อประสานงานและไม่มีระบบการติดต่อประชาสัมพันธ์ ที่ดี จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการ ส่วนที่เป็นผู้แทนผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคล ที่มีความสำคัญในชุมชน มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการ ศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน การได้รับการ พัฒนาแนวคิดและทัศนคติต่างๆ ที่ดีต่อการปฏิบัติงานได้มาก แต่ไม่มีบทบาทในการจัดการศึกษาโดยตรง ประกอบกับผู้บริหาร การศึกษาไม่ได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผล การวิจัยของ สันติสุข อยู่สุข (2551 : 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของจิราพร ธรรมเจริญ (2553 : 142-147) ได้ ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน และผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภราชธานี เขต 1 พบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานและผู้ปกครองต่อรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับผล การวิจัยของ โนชญ์ ชาญด้วยกิจ (2553 : 116-117) ได้ศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือควรจัดอบรม ให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษา สร้างความ ตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลสารสนเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็น คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและปรับปรุง จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับคณะกรรมการสถานศึกษา จัดเวลาประชุมในช่วงเวลาที่ เหมาะสม จัดศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จใน การบริหารแบบมีส่วนร่วมสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิกามาต เสงี่ยมแก้ว (2551 : 69-72) เรื่องการนำเสนอรูปแบบการมี ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา คือเชิญ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมสำรวจปัญหาความต้องการ การวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายการดำเนินงานของสถานศึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูล ให้คำปรึกษา เพื่อกำหนด นโยบายของสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาร่วม เป็นกรรมการประเมินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และ สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เอื้อมพร เครือบุตรดา (2554 : 127-128) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ การพัฒนางานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดอุบลราชธานีสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ควร กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมใน การบริหารสถานศึกษา เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักในหน้าที่และเข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาควรให้คำปรึกษา เสนอแนะ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมในการบริหารงานของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาควรจัดประชุมหรืออบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการประเมินผลงานวิชาการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของชุมชน

ด้านการบริหารงบประมาณ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานด้านงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล เกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร การพิจารณาแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานทั่วไป เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาของสถานศึกษา

3. สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักในหน้าที่และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดแนวทางการบริหารที่หลากหลายซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จิราพร ธรรมเจริญ. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2554). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โนชญ์ ชาญด้วยกิจ. (2553). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มะลิกามาต เสี่ยมแก้ว. (2551). การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สันติสุข อยู่สุข. (2551). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2554). แบบสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่ฯ (อัดสำเนา).
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). รายงานการวิจัย เรื่อง บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทยที่คัดสรร. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา (สศท.).
- เอื้อมพร เครือบุตรดา. (2554). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนางานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.